

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18543

Tarih : 18.06.2026

10/4296

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de tarımsal üretimin yoğun olduğu birçok bölgede her yıl tekrarlanan anız yangınlarının nedenlerinin, tarım toprakları, biyolojik çeşitlilik, halk sağlığı ve iklim üzerindeki etkilerinin araştırılması, mevcut önleyici mekanizmaların etkinliğinin incelenmesi, küçük üreticilerin alternatif yöntemlere erişimini kolaylaştıracak destek politikalarının geliştirilmesi ve sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaştırılmasına yönelik alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de milyonlarca dekarlık alanda gerçekleştirilen hububat üretiminin ardından birçok ilde tekrarlanan anız yangınları, yalnızca tarım alanlarını değil, toprağın verimliliğini, biyolojik çeşitliliği, halk sağlığını ve iklim dengesini de olumsuz etkileyen önemli bir ekolojik sorun haline gelmiştir. Anız yakılması, toprağın organik madde içeriğini azaltmakta, toprağın verimliliğini sağlayan mikroorganizmaların ve faydalı canlıların yok olmasına neden olmakta, erozyon riskini artırmakta ve uzun vadede tarımsal üretim kapasitesini olumsuz etkilemektedir. Aynı zamanda kuşlar, sürüngenler, böcekler ve diğer canlı türleri açısından yaşam alanlarının tahrip olmasına yol açmakta, biyolojik çeşitliliği zayıflatmaktadır. Ortaya çıkan yoğun duman ise hava kalitesini olumsuz etkileyerek özellikle çocuklar, yaşlılar ve kronik hastalığı bulunan yurttaşlar açısından ciddi sağlık riskleri yaratmaktadır.

İklim krizinin etkilerinin giderek ağırlaştığı, kuraklık ve aşırı sıcaklıkların arttığı günümüzde küçük çaplı yangınlar dahi geniş alanlara yayılabilmekte, tarım arazileri, meralar, ormanlar ve yerleşim alanları açısından büyük riskler oluşturmaktadır. Orman Genel Müdürlüğü verilerine göre Türkiye'de meydana gelen yangınların önemli bir bölümü insan kaynaklı nedenlerden kaynaklanmakta olup anız yakılması da bu nedenler arasında yer almaktadır.

Bununla birlikte anız yakılması sorununu yalnızca cezai yaptırımlar üzerinden ele almak yeterli değildir. Hasat sonrasında ikinci ürün ekimine kısa sürede geçmek isteyen üreticiler açısından anız yakmak çoğu zaman en düşük maliyetli ve en hızlı yöntem olarak görülmektedir. Sap parçalama, malçlama, doğrudan ekim ve koruyucu tarım uygulamaları ise ilave ekipman, mazot ve işçilik maliyetleri gerektirmektedir.

Küçük üreticilerin önemli bir kısmı sap parçalama makineleri, doğrudan ekim mibzerleri ve benzeri ekipmanlara sahip değildir. Kooperatifler aracılığıyla ortak makine kullanımına yönelik uygulamalar, makine parkları ve kamusal destek mekanizmaları da yeterince yaygın değildir. Bunun yanında bazı üreticiler arasında anız yakmanın zararlıları yok ettiği ve toprağı yeni ekime hazırladığı yönünde yaygın bir kanaat bulunmakta, buna karşın bilimsel çalışmalar anız yakmanın toprağın organik yapısına zarar verdiğini, faydalı canlıları yok ettiğini ve uzun vadede verim kayıplarına yol açtığını ortaya koymaktadır. Mevcut denetimlerin etkinliği ve yaptırımların caydırıcılığı da tartışma konusu olmaya devam etmektedir.

Dolayısıyla mesele yalnızca anız yakanların cezalandırılması meselesi değildir. Asıl üzerinde durulması gereken husus, çiftçilerin neden toprağı zarar veren bir yöntemle yönelmek zorunda kaldıkları, alternatif üretim yöntemlerine erişimde hangi ekonomik ve teknik sorunlarla karşı karşıya buldukları ve bu konuda yeterli kamusal destek mekanizmalarının bulunup bulunmadığıdır.

Toprağın korunması yalnızca bir çevre meselesi değil, gıda güvenliği, kırsal yaşamın sürdürülebilirliği ve gelecek kuşakların yaşam hakkı açısından da stratejik bir meseledir. Bu nedenle anız yangınlarının nedenlerinin, bunların toprak, su varlıkları, biyolojik çeşitlilik, hayvancılık ve halk sağlığı üzerindeki etkilerinin bütün yönleriyle incelenmesi gerekmektedir. Aynı zamanda mevcut denetim ve yaptırımların etkinliğinin değerlendirilmesi, küçük

Üreticilerin karşı karşıya bulunduğu ekonomik ve teknik sorunların ortaya konulması, sap parçalama, doğrudan ekim, malçlama ve koruyucu tarım gibi alternatif yöntemlerin yaygınlaştırılması için gerekli destek mekanizmalarının belirlenmesi, kooperatifler ve üretici birlikleri aracılığıyla ortak makine kullanımının geliştirilmesi, anız yakmadan üretim yapan çiftçilere yönelik teşviklerin artırılması, iklim krizi ve kuraklık koşullarında yangın riskine karşı alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi ve toprağın korunmasını esas alan agroekolojik ve sürdürülebilir tarım yöntemlerinin yaygınlaştırılması için atılması gereken adımların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması önem arz etmektedir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3			
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	